

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Rengin ZEMBAT¹, Hilal YILMAZ², Gülşen İLÇİ KÜSMÜŞ³

Öz

Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimi içinde olmaları onların etkili birer öğretmen olmalarını sağlayacaktır. Öğretmen adaylarının sahip olduğu kişisel özelliklerin mesleğe yönelik tutumları ile ilişkili olduğu yapılan çalışmalarla tespit edilmiştir. Bu çalışmada, okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, mezun olunan lise türü, sınıf düzeyi, öğretmenlik uygulaması deneyimi) göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada, okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında İstanbul ili, Marmara Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim görmekte olan 1., 2., 3. ve 4. Sınıf toplam 176 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak okul öncesi öğretmen adaylarının demografik bilgilerine ulaşmak amacıyla "Kişisel Bilgi Formu", öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerini belirlemek amacıyla "Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği" ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterirken öğretmenlik uygulaması deneyimine göre farklılaşma tespit edilmemiştir. Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri lise türüne göre farklılık göstermezken mesleğe yönelik tutumları lise türüne göre anlamlı farklılık göstermektedir. Son olarak okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Okul öncesi öğretmen adayları
Yansıtıcı düşünme eğilimi
Öğretme yönelik tutum
Mesleğe yönelik tutum

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 24.08.2018

Kabul Tarihi: 21.03.2019

E-Yayın Tarihi: 13.07.2019

¹Prof. Dr., Maltepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye, renginzembat@maltepe.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-2377-8910>

²Arş. Gör., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Türkiye, hilal.yilmaz@marmara.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-4594-3155>

³Arş. Gör., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Türkiye, gulsen.ilci@marmara.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-2885-1176>

Analizing of the Relationship Between Preservice Preschool Teachers' Reflective Thinking Tendency and Attitudes Towards Teaching Profession

Abstract

Preservice teachers should be inclined to reflectively think that they are effective teachers. It has been found through studies that the personal characteristics of preservice teachers are related to their attitudes toward the profession. The aim of this research is to analyze the relationship between preservice preschool teachers' reflective thinking tendency and attitudes towards teaching profession and also to examine preservice teachers' reflective thinking tendency and attitudes towards teaching profession in terms of some variables (gender, age, graduated high school type, grade level, teaching experience). The research, carried out with survey method, put into practice in Marmara University. Study group consists of 176 preservice preschool teachers who study at Marmara University during academic year of 2017-2018. As data collection tools, "Personal Information Form" developed by researcher, "Reflective Thinking Tendency Scale" and also "Attitude Scale of Teaching Profession" were used in the study. The scales were given to the preservice teachers in the study group and the preservice teachers' were taken after completing the scales. As a result of the research, there were no differences according to the teaching experience, as the preservice preschool teachers' attitudes towards reflective thinking and attitudes towards teaching profession differed significantly according to gender, age and grade level variables. Preservice teachers' attitudes toward reflective thinking differ significantly from those of graduated high school type, while attitudes toward occupation differ significantly from those of high school. Finally, it has been determined that there is a high positive correlation between the reflective thinking tendencies of preservice preschool teachers and their attitudes towards the teaching profession.

Keywords

Preservice preschool teachers
Reflective thinking tendency
Attitudes towards teaching
Profession attitude

Article Info

Received: 08.24.2018
Accepted: 03.21.2019
Online Published: 07.13.2019

Giriş

Yansıtıcı düşünme, bireyin kendi kendine bir eylem içindeyken bulunduğu durumu, yaptığı davranış ve uygulamalarını, bu uygulamaların etkililiğini ve başarılarını "ben ne yapıyorum, neden bu şekilde yapıyorum?" diyerek sorularla değerlendirmesidir. Bir başka şekilde ifade edilmek istenirse yansıtıcı düşünme, "herhangi bir düşünce ya da bilginin, onun temelini oluşturan etmenler ve ortaya çıkarabileceği sonuçları göz önünde bulundurarak derinlemesine ele almaktır" (Bakioğlu ve Dalgıç, 2014). Yansıtıcı düşünme, ilerlemecilik akımının görüşleri ile benzerlik gösteren bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Dewey, 1933). Bu görüşe göre; bilgi, tıpkı insan ve gerçek gibi her daim değişir o nedenle mutlak bir bilgiden söz edilemez. Yansıtıcı düşünen öğretmen de sürekli kendini yenileyen, açık fikirli, değişen, dönüşen ve gelişmeye açık biri olarak tanımlanmaktadır. Yansıtıcı düşünce sahibi birey çevresini duyarlı bir biçimde gözlemler, yeni durumların farkına varma gayreti içinde olur, çevresine, olaylara ve insanlara kuşku ve merak içinde bakar. Bunun ardından birey tüm gözlemlerini tanıma, inceleme, değerlendirme aşamasına geçmektedir. Tüm bu özellikleri ile aslında yansıtıcı düşünme eleştirel, yaratıcı, üst bilişsel ve bilimsel düşünmeyi de beraberinde getirmektedir (Ünver, 2003).

Türkiye'de Temel Eğitime Destek Projesi içerisinde yansıtıcı düşünme, öğretmenlerin genel yeterliklerinden biri olarak belirlenmiştir (MEB, 2006). Öğretmenlerin bu yeterliğe sahip olmaları, yansıtıcı düşünmeye yönelik bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi öğretmenlik mesleği açısından önemlidir. Çünkü yansıtıcı düşünme, etkili öğretmenlerin yetiştirilmesi için etkin bir rol oynamaktadır (Tok, 2008). Yansıtıcı düşünmeye sahip bireylerin iyi öğretmenler olarak alana katkı sağlayacakları düşünülmektedir. Geleceğe yön verecek bireyleri yetiştirecek olan "öğretmen" sözcüğünün kelime anlamına bakılacak olursa resmî ya da özel bir eğitim kurumunda çocukların, gençlerin ya da yetişkinlerin istenilen öğrenme yaşantıları kazanmalarına kılavuzluk etmek ve yön vermekle görevlendirilmiş kişi tanımı ile karşılaşılmaktadır. Bir diğer tanım, bilgi, görgü ve yaşantısı ile belli dal ve alanlarda başkalarının yetişme ve gelişmesine yardım eden kimse olarak ifade edilmektedir. Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği öğrenimi bitirerek ya da yeterlikleri kazanarak öğretmenlik yapma yetkisini elde etmiş olan kimse (TDK, 2018) olarak tanımlanmaktadır. Bu üç farklı tanım aslında

öğretmenlik mesleğinin temel özelliklerini de içinde barındırmaktadır. Öğrencileri eğiten ve öğretim faaliyetlerini yürüten kişi olarak öğretmenlerin mesleğine yönelik tutumu son derece önem arz etmektedir. Öğretmenin mesleğine olan tutumu işine yansıtacağından (Sezer, 2018) sonuçları bir bütün olarak değerlendirmek daha doğru olacaktır.

Türkiye’de öğretmenlik mesleğinin tarihi gelişim içinde günümüzde ulaştığı nokta ve gelecekte nerede olacağına bilinmesi öğretmenlik mesleğinin profesyonel bir meslek olarak kabul görmesine ve öğretmen adayları öğrencilerin meslek bilinci kazanmalarına katkı sağlayacaktır (Özdemir, Yalın ve Sezgin, 2004). Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik olumlu tutuma sahip olmaları onların çok daha etkili ve başarılı öğretmenler olmalarını sağlayacaktır (Kol, 2015). Öğretmenlik mesleğinin doğuşunu ve gelişimini bilen, mesleğin gerektirdiği özelliklere sahip öğretmen adaylarının olması oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu sayede öğretmen adaylarında mesleki bilincin oluşması, eğitim sistemi içerisinde öğretmen ve eğitim sorunlarının anlaşılması ve eğitim sisteminde var olan sorunların çözümüne ilişkin temel ipuçlarını bulma açısından önemlidir (Akyüz, 2002). Öğretmenlerin mesleklerine yönelik olumlu tutum geliştirmesi için öğretmen adaylarının farklı özelliklerdeki programlar ile desteklenmesi, çok çeşitli öğretmenlik deneyimleri geçirmelerine bağlıdır (Aksoy, 2017). Ayrıca öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine verdikleri değer de onların mesleğe yönelik tutumları ile ilişkili bir olgu olarak belirtilmektedir (Arastaman ve Demirkasımoğlu, 2017). Yapılan bir diğer araştırmada, öğretmenlik mesleğini seçen öğretmen adaylarının mesleği içsel kaynaklara bağlı olarak seçenlerin, dışsal kaynaklara bağlı olarak seçen öğretmen adaylarından daha olumlu bir mesleki tutum sergiledikleri ortaya konulmuştur (Üstüner, Demirtaş ve Cömert, 2009). Öğretmen adaylarının sahip olduğu kişisel özelliklerin mesleğe yönelik tutumları ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Thibaut, Knipprath, Dehaene ve Depeepe, 2017).

Alanyazında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını inceleyen pek çok araştırma mevcuttur (Akpınar, Yıldız ve Ergin, 2006; Aydın ve Sağlam, 2012; Aksoy, 2017; Aktop ve Beyazgül, 2014; Aly ve Abdulkhakeem, 2016; Arastaman ve Demirkasımoğlu, 2017; Bağçeci, Yıldırım, Kara ve Keskinpalta, 2015; Kızıldaş, Halmatov ve Sarıçam, 2012). Bu araştırmaların yanı sıra öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını, benlik algıları (Aslan ve Köksal Akyol, 2006), kaygı düzeyleri (Aydın ve Tekneci, 2013; Doğan ve Çoban, 2009), özyeterlik düzeyleri (Bayrakdar, Vural Batık ve Barut, 2016), akademik motivasyonları (Bedel, 2016), iletişim becerileri (Tunçeli, 2013) ve okul iklimi algıları (Cardina ve Fegley, 2016) ile ilişkisini inceleyen araştırmalar da vardır.

Öte yandan yansıtıcı düşünme eğilimi ile ilgili de öğretmen adayları ile yürütülen pek çok çalışmaya rastlanmaktadır. Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerini belirlemeye yönelik yapılan pek çok çalışma (Lee, 2005; Levin, He ve Robbins, 2006; NG ve Tan, 2006; Duban ve Yanpar Yelken, 2010; Burbank, Ramirez ve Bates, 2012; Dervent, 2012; Fırat Durdukoca ve Demir, 2012; Alkan ve Gözel, 2013; Aydın ve Çelik, 2013; Tekeli, 2016; Demir Atalay ve Ürün Karahan, 2016; Oner ve Adadan, 2016) vardır. Bunun yanı sıra farklı bölümlerde eğitim gören öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile mesleğe yönelik tutumları (Keskinkılıç Yumuşak, 2015), akademik başarıları (Cengiz, 2014), eleştirel okuma özyeterlik algıları (Çam Aktaş, 2016), düşünme stilleri (Çınar, 2016), yaratıcılık düzeyleri (Koca, 2017) ve bilimsel tutumları (Efe Kendüzler, 2017) arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar mevcuttur. Alanyazındaki bu çalışmalar göz önünde bulundurulduğunda, öğretmenlik mesleği için önemli bir özellik olan yansıtıcı düşünme eğiliminin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile ilişkili olacağı düşünüldükçe ve özellikle okul öncesi öğretmeni yetiştirme alanına katkı sağlamak amacıyla çalışmanın amacı; okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi olarak belirlenmiştir.

Bu temel amaç doğrultusunda, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı ilişki var mıdır?
2. Okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, mezun olunan lise türü, sınıf düzeyi, öğretmenlik uygulaması deneyimi) göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tarama modeli uygulanmıştır. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve ordadır. Önemli olan onu uygun bir biçimde “gözleyip” belirleyebilmektir (Karasar, 2005).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında İstanbul ili, Marmara Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim görmekte olan 1., 2., 3. ve 4. Sınıf düzeyinde eğitim gören ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan toplam 176 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubuna ait demografik bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler

Demografik Bilgiler		N	%
Cinsiyet	Kadın	153	86.9
	Erkek	23	13.1
Yaş	18-20	82	46.6
	21-23	76	43.2
	24 ve üstü	18	10.2
Mezun olunan lise türü	Fen Lisesi	4	2.3
	Anadolu Öğretmen Lisesi	51	29.0
	Anadolu Lisesi	52	29.5
	Meslek Lisesi	35	19.9
	Diğer	34	19.3
Sınıf düzeyi	1. Sınıf	32	18.2
	2. Sınıf	47	26.7
	3. Sınıf	61	34.7
	4. Sınıf	36	20.5
Öğretmenlik uygulaması deneyimi	Var	25	14.2
	Yok	151	85.8
Toplam		176	100

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak okul öncesi öğretmen adaylarının demografik bilgilerine ulaşmak amacıyla; “Kişisel Bilgi Formu”, öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerini belirlemek amacıyla “Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği” ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu’nda, öğretmen adaylarının demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, mezun olunan lise türü, sınıf düzeyi, öğretmenlik uygulaması deneyimi) yer almaktadır.

Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği

Semerci (2007) tarafından geliştirilen Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği, öğretmen ve öğretmen adaylarının, yansıtıcı düşünme eğilimlerini betimlemeyi amaçlamaktadır. Ölçekte 20 olumlu, 15 olumsuz olmak üzere toplam 35 madde yer almaktadır. Ölçek 7 alt boyuttan oluşmaktadır: Sürekli ve amaçlı düşünme, Açık fikirlilik, Sorgulayıcı ve etkili öğretim, Öğretim sorumluluğu ve bilimsellik, Araştırmacı, Öngörülü ve içten olma, Mesleğe bakış. Ölçek beşli likert yapıdadır. Ölçek için yapılan analiz sonuçlarında, ölçeğin Cronbach Alpha kat sayısı 0.611 ($p < 0.01$) bulunmuştur (Semerci, 2007).

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği

Üstüner (2006) tarafından öğretmenlik programlarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumunu belirlemeyi ölçmek amacıyla geliştirilen Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği beşli likert yapıda, tek boyuttan ve 34 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliliğine ilişkin olarak yapılan temel bileşenler analizi sonucunda 34 maddenin yer aldığı birinci faktörde faktör yükü değerlerinin .74 ile .41 arasında değiştiği ve faktörün toplam varyansın %30'unu açıkladığı görülmüştür. Ölçeğin toplam puanı ile her bir maddenin madde test korelasyonuna bakılmış ve madde test korelasyon değerlerinin .74 ile .42 arasında değişkenlik gösterdiği bulunmuştur. Ölçeğin ölçüt ölçek geçerliliği .89'dur. Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin güvenilirlik katsayısı .72 bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbah Alpha) .93'tür (Üstüner, 2006).

Verilerin Toplanması

Araştırmada bir kişisel bilgi formu ve iki ölçek kullanılmıştır. Form ve ölçekler çalışma grubundaki öğretmen adaylarına elden dağıtılmış, doldurmalarını takiben teslim alınmıştır. Uygulamadan önce cevaplayıcılara araştırmanın önemi, eğitime getireceği katkı ve cevaplama samimiyetinin araştırma sonuçlarına yapacağı etkiden söz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada, verilerin normal dağılım gösterdiği belirlendikten sonra; öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları arasındaki ilişkiyi incelemek üzere Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı analizi kullanılmıştır. Ayrıca okul öncesi öğretmen adaylarının ölçeklerden aldıkları puanların cinsiyet ve öğretmenlik uygulaması deneyimi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere, dağılımın homojen olmadığı belirlendikten sonra, Mann Whitney-U testi ile yaş ve lise türü değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere Kruskal Wallis-H testi ve sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere dağılım homojen olduğu için Tek Yönlü Varyans analizi uygulanmıştır. Veriler uygun istatistik paket programında çözümlenmiş ve anlamlılık düzeyi .05 olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemenin yanı sıra okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler (cinsiyet, yaş, mezun olunan lise türü, sınıf düzeyi ve öğretmenlik uygulaması deneyimi) açısından incelenmesine yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2. Yansıtıcı düşünme eğilimi ölçeği ile öğretmenlik mesleğine yönelik ölçeği arasındaki ilişki ile ilgili yapılan Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı sonuçları

Puan	N	r	p
Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği			
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	176	.89	.000***

*** $p < .001$

Tablo 2'de görüldüğü üzere okul öncesi öğretmen adaylarının Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Ölçeği'nden aldıkları puanlar arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki (Büyüköztürk, 2016) olduğu tespit edilmiştir ($r=0.89$, $p<.001$). Buna göre okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilim düzeyleri arttıkça, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeylerinin de arttığı söylenebilir.

Tablo 3. Okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimi ölçeği ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşma durumu ile ilgili yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları

Puan	Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Sıralar toplamı	U	z	p
Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği	Kadın	153	88.51	13691.00	1758.500	-.004	.996
	Erkek	23	88.46	1885.00			
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	153	89.48	5802.00	1609.000	-.661	.509
	Erkek	23	81.96	526.00			

Tablo 3'te görüldüğü üzere, okul öncesi öğretmen adaylarının Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği ($z=-.004$; $p>.05$) ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden ($z=-.661$; $p>.05$) aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 4. Okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimi ölçeği ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşma durumu ile ilgili yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonuçları

Puan	Yaş	N	Sıra Ortalaması	χ^2	Sd	p
Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği	18-20 yaş	82	111.24	35.703	2	.000***
	21-23 yaş	76	62.89			
	24 yaş ve üstü	18	93.03			
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	18-20 yaş	82	111.57	37.528	2	.000***
	21-23 yaş	76	62.09			
	24 yaş ve üstü	18	94.89			

*** $p<.001$

Tablo 4'te okul öncesi öğretmen adaylarının Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği ($\chi^2=35.703$, $p<.001$) ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden ($\chi^2=37.528$, $p<.001$) aldıkları puanların sıralama ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda 18-20 yaş aralığındakiler ile 21-23 yaş aralığındaki öğretmen adayları arasında 18-20 yaş aralığındakiler lehine, 21-23 yaş aralığındakiler ile 24 yaş ve üstündeki öğretmen adayları arasında 24 yaş ve üstündekiler lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimi ölçeği ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği puanlarının mezun olunan lise türü değişkenine göre farklılaşma durumu ile ilgili yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonuçları

Puan	Mezun Olunan Lise Türü	N	Sıra Ortalaması	χ^2	Sd	p
Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği	Fen Lisesi	4	88.75	7.649	4	.105
	Anadolu Öğretmen Lisesi	51	72.60			
	Anadolu Lisesi	52	97.74			
	Meslek Lisesi	35	89.64			
	Diğer	34	97.01			
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	Fen Lisesi	4	46.25	18.980	4	.001***
	Anadolu Öğretmen Lisesi	51	65.94			
	Anadolu Lisesi	52	102.14			
	Meslek Lisesi	35	93.43			
	Diğer	34	101.37			

*** $p<.001$

Tablo 5'te görüldüğü üzere okul öncesi öğretmen adaylarının Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği'nden aldıkları puanların sıralama ortalamalarının ($\chi^2=7.649$, $p>.05$) mezun olunan lise türü değişkenine göre farklılaşmadığı tespit edilirken Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden aldıkları puanların sıralama ortalamalarının ($\chi^2=18.980$, $p<.001$) anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda Anadolu Öğretmen Lisesi mezunları ile Anadolu Lisesi mezunları arasında Anadolu Lisesi mezunları lehine, Anadolu Öğretmen Lisesi mezunları ile meslek lisesi mezunları arasında meslek lisesi mezunları lehine ve Anadolu Öğretmen Lisesi mezunları ile diğer lise mezunları arasında diğer lise mezunları lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimi ölçeği ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği puanlarının sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşma durumu ile ilgili yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

f, \bar{x} ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği	1. Sınıf	32	150.69	15.493	G.Arası	158662.261	3	52887.420	35.382	.000***
	2. Sınıf	47	143.47	38.343	G.İçi	257097.688	172	1494.754		
	3. Sınıf	61	105.16	49.523						
	4. Sınıf	36	69.58	31.568						
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	1. Sınıf	32	146.31	15.765	G.Arası	108481.240	3	36160.413	29.866	.000***
	2. Sınıf	47	130.17	36.735	G.İçi	208246.737	172	1210.737		
	3. Sınıf	61	97.43	41.146						
	4. Sınıf	36	77.64	32.465						

*** $p<.001$

Tablo 6'da okul öncesi öğretmen adaylarının Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden aldıkları puanların sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=35.382$, $p<.001$; $F=29.866$, $p<.001$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için gruplar birbirleriyle karşılaştırılmıştır. Varyansların homojen dağılım göstermediği belirlenerek Tamhane Testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 6.1'de sunulmuştur.

Tablo 6. 1. Okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimi ölçeği ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği puanlarının sınıf düzeyi değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Tamhane Testi sonuçları

Puan	(I) Sınıf düzeyi	(J) Sınıf düzeyi	Ortalama Farkı (I-J)	p
Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği	1. Sınıf	2. Sınıf	7.219	.823
		3. Sınıf	45.524	.000***
		4. Sınıf	81.104	.000***
	2. Sınıf	1. Sınıf	-7.219	.823
		3. Sınıf	38.304	.000***
		4. Sınıf	73.885	.000***
	3. Sınıf	1. Sınıf	-45.524	.000***
		2. Sınıf	-38.304	.000***
		4. Sınıf	35.581	.000***
	4. Sınıf	1. Sınıf	-81.104	.000***
		2. Sınıf	-73.885	.000***
		3. Sınıf	-35.581	.000***
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	1. Sınıf	2. Sınıf	16.142	.055
		3. Sınıf	48.886	.000***
		4. Sınıf	68.674	.000***
	2. Sınıf	1. Sınıf	-16.142	.055
		3. Sınıf	32.744	.000***
		4. Sınıf	52.531	.000***
	3. Sınıf	1. Sınıf	-48.886	.000***
		2. Sınıf	-32.744	.000***
		4. Sınıf	19.787	.061
	4. Sınıf	1. Sınıf	-68.674	.000***
		2. Sınıf	-52.531	.000***
		3. Sınıf	-19.787	.061

*** $p < .001$

Tablo 6.1 incelendiğinde, Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği puan ortalamalarında ortaya çıkan farklılığın 1. Sınıf ile 3. ve 4. Sınıf arasında 1. Sınıftaki öğretmen adayları lehine, 2. Sınıf ile 3. ve 4. Sınıf arasında 2. Sınıftaki öğretmen adayları lehine, 3. Sınıf ile 4. Sınıf arasında 3. Sınıftaki öğretmen adayları lehine $p < .001$ düzeyinde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamalarında ise ortaya çıkan farklılığın 1. Sınıf ile 3. ve 4. Sınıf arasında 1. Sınıftaki öğretmen adayları lehine, 2. Sınıf ile 3. ve 4. Sınıf arasında 2. Sınıftaki öğretmen adayları lehine $p < .001$ düzeyinde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 7. Okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimi ölçeği ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği puanlarının öğretmenlik uygulaması deneyimi değişkenine göre farklılaşma durumu ile ilgili yapılan Mann Whitney-U Testi sonuçları

Puan	Öğretmenlik Uygulaması Deneyimi	N	Sıra ortalaması	Sıralar toplamı	U	z	p
Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği	Var	25	84.64	2116.00	1791.000	-.409	.683
	Yok	151	89.14	13460.00			
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	Var	25	91.20	2280.00	1820.000	-.286	.775
	Yok	151	88.05	13296.00			

Tablo 7 incelendiğinde, okul öncesi öğretmen adaylarının Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği ($z = -.409$; $p > .05$) ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden ($z = -.286$; $p > .05$) aldıkları puanların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Keskinlik Yumuşak (2015) eğitim fakültesi 4. Sınıfta öğrenim gören 235 öğretmen adayı ile yürüttüğü araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile mesleğe yönelik tutumları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulmuştur. Choy, Yim ve Tan (2017) Malezyalı öğretmen adayları ile yürüttükleri araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleği öz yeterliği arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Urhan (2013) Türkçe öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik öz yeterlik düzeyleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Literatür incelendiğinde öğretmen adaylarına kazandırılacak yansıtıcı düşünme eğilimlerinin onlara öğrenme-öğretme sürecini daha etkin hale getirmede katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır (Töman ve Odabaşı Çimer, 2014). Yansıtıcı düşünme eğiliminde olan öğretmen adaylarının ileride mesleğe başladıklarında daha demokratik, aktif öğrenmeyi destekleyen ve öğrenci merkezli bir öğrenme ortamı oluşturan bireyler olacakları tespit edilmiştir (Tican, 2013). Bu sonuç okul öncesi eğitimde kaliteli bir öğrenme sürecinin gerçekleştirilmesi açısından önemlidir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. Bu sonuca paralel olarak Gözel ve Toptaş (2017) sınıf öğretmeni adaylarının; Çam Aktaş (2016) 400 öğretmen adayının; Demir Atalay ve Ürün Karahan (2016) Türkçe öğretmen adaylarının; Uluçınar Sağır ve Bertiz (2016) fen bilgisi öğretmen adaylarının; Gedik, Akhan ve Kılıçoğlu (2014) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ve Şahin (2011) Türkçe öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Alanyazında tam tersi bulgular elde eden araştırmalar da mevcuttur. Örneğin, Varol Şanlı (2016) öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerini incelediği araştırmada erkek öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin kadın öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Keskinlik Yumuşak (2015) 235 öğretmen adayı ile gerçekleştirdiği araştırmanın sonucunda kadın öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin erkek öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Aydın ve Çelik (2013) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerini inceledikleri araştırmanın sonucunda kadın öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerinin erkek öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ile ilgili olarak Elaldı ve Yerliyurt (2016) tarafından okul öncesi öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları incelenmiş ve araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Araştırmanın sonucuyla paralellik gösteren bu bulgunun yanı sıra Kol (2015) ve Bedel (2016) okul öncesi öğretmen adayları ile yürüttükleri çalışmaların sonucunda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyete göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Ünal ve Akay (2017), Nakip ve Özcan (2016), Tunçeli (2013), Demirtaş, Cömert ve Özer (2011) ve Yılmaz (2012) da öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını inceledikleri araştırmalarının sonucunda öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Öte yandan Aydın ve Tekneci (2013) tarafından zihin engelliler öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının incelendiği araştırmanın sonucunda kadın öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek çıkmıştır. Akpınar, Yıldız ve Ergin (2006), fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını incelemişler ve kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının erkek öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bununla birlikte cinsiyete göre farklılaşmanın olduğu çalışmalar (Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım, 2007; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Özder, Konedralı ve Perkan Zeki, 2010; Gökçe ve Sezer, 2012; Çağlar, 2013; Bayrakdar, Vural Batık ve Barut, 2016; Manolova Yalçın ve Özgen, 2016; Suprpto ve Mursid, 2017; Türkeli, Hazar, Tekkurşun Demir ve Namlı, 2017) da alanyazında yer almaktadır. Bu araştırmada mesleğe yönelik tutumların cinsiyete göre farklılaşmamasının nedeni öğretmenlik mesleğinin cinsiyet ayrımı yapılmadan toplumda saygın bir meslek olarak görülmesidir (Şenel, Demir, Sertelin, Kılıçaslan ve Köksal, 2004). Ayrıca bireyin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu cinsiyetten ziyade içsel ve

dışsal motivasyonunun bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır (Ekici, 2017). Öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumlarını etkileyen değişkenler daha detaylı bir biçimde incelenerek tespit edilebilir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yaşa göre farklılaştığı bulunmuştur. Bu sonuca göre 18-20 yaş aralığındakiler ile 21-23 yaş aralığındaki öğretmen adayları arasında 18-20 yaş aralığındakiler lehine, 21-23 yaş aralığındakiler ile 24 yaş ve üstündeki öğretmen adayları arasında 24 yaş ve üstündekiler lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Kızıltaş, Halmatov ve Sarıçam (2012) okul öncesi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını inceledikleri araştırmada 17-22 yaş aralığındaki öğretmen adaylarının puanlarının daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Ünal ve Akay (2017) ve Ürün Karahan (2017) öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme ve mesleğe yönelik tutumlarını inceledikleri araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının yaşları arttıkça mesleğe yönelik tutumlarının arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Öte yandan Adıgüzel (2017) öğretmen adaylarının pedagojik yeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının yaşa göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Kol (2015) okul öncesi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını incelediği araştırmanın sonucunda yaşa göre farklılaşmanın olmadığını tespit etmiştir. Yıldırım (2012) ve Yaşar Ekici (2014) araştırmalarında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının yaşa göre değişmediği sonucuna ulaşmışlardır. Yaşla birlikte öğretmen adaylarının düşünme becerilerinde iyileşme olması bu durumun nedeni olarak gösterilebilir. Bunun yanı sıra mesleğe yönelik tutum öğretmen adaylarının üniversite yaşantılarından da etkilenmiş olabilir.

Araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin mezun oldukları liseye göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Gedik, Akhan ve Kılıçoğlu (2014) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerini inceledikleri araştırmanın sonucunda lise türüne göre farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Poyraz ve Usta (2013) öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin lise türüne göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Lise eğitimi göz önüne alındığından yansıtıcı düşünme becerilerinin üniversite yıllarında şekillendiği söylenebilir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ise mezun oldukları liseye göre farklılaşmaktadır. Buna göre Anadolu Öğretmen Lisesi mezunları ile Anadolu Lisesi mezunları arasında Anadolu Lisesi mezunları lehine, Anadolu Öğretmen Lisesi mezunları ile meslek lisesi mezunları arasında meslek lisesi mezunları lehine ve Anadolu Öğretmen Lisesi mezunları ile diğer lise mezunları arasında diğer lise mezunları lehine anlamlı fark bulunmuştur. Anadolu öğretmen liselerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını inceleyen bir başka araştırmanın sonucunda öğretmen lisesi öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarının düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Güleçen, Cüro ve Semerci, 2008). Özkan (2017) ise fen bilgisi ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını incelediği araştırmanın sonucunda lise türüne göre farklılaşmanın olmadığını tespit etmiştir. Şahin Taşkın ve Hacıömeroğlu (2010) öğretmen adaylarının üniversitede almış oldukları meslek bilgisi derslerinin, mesleğe yönelik tutumları üzerine olumlu etkisi olduğunu belirtmiştir. Bu durum göz önüne alındığında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarında lise eğitiminden ziyade üniversitede aldıkları öğretmenlik eğitiminin etkili olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin sınıf düzeyine göre farklılaştığı bulunmuştur. Buna göre 1. sınıf ile 3. ve 4. sınıf arasında 1. sınıftaki öğretmen adayları lehine, 2. sınıf ile 3. ve 4. sınıf arasında 2. sınıftaki öğretmen adayları lehine, 3. sınıf ile 4. sınıf arasında 3. sınıftaki öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Efe Kendüzler (2017) okul öncesi öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme becerilerini incelediği araştırmanın sonucunda 1. Sınıflar ile 2. Sınıflar arasında 1. sınıftaki öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmiştir. Urhan (2013) Türkçe öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerini incelediği araştırmanın sonucunda 1. Sınıftaki öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin diğer sınıf düzeylerindeki adaylardan daha yüksek olduğunu bulmuştur. Şahin (2011) Türkçe öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerini incelediği araştırmanın sonucunda 4. sınıftaki öğretmen adaylarının puanlarının 1. Sınıftaki öğretmen adaylarından daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Öte yandan, Çınar'ın (2016) öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerini incelediği araştırmasında sınıf düzeyine göre farklılık bulunmamıştır. Alkan ve Gözel (2013) sınıf öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme

becerilerini inceledikleri araştırmada sınıf düzeyine göre farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Aydın ve Çelik (2013) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerini inceledikleri araştırmanın sonucunda sınıf düzeyine göre farklılaşma tespit etmemişlerdir. Sınıf düzeyine göre bakıldığında öğretmen adaylarının bir önceki sınıf düzeyinde daha yüksek yansıtıcı düşünme eğilimlerinde olması daha detaylı bir inceleme sonucunda ortaya konulabilir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının sınıf düzeyine göre farklılaştığı bulunmuştur. Bu farklılık, 1. sınıf ile 3. ve 4. sınıf arasında 1. sınıftaki öğretmen adayları lehine, 2. sınıf ile 3. ve 4. sınıf arasında 2. sınıftaki öğretmen adayları lehine anlamlı bulunmuştur. Karakuş (2017) öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının sınıf değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada 1. sınıf ile 2. sınıf arasında 2. sınıftaki öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Uyanık (2017) sınıf öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını incelediği araştırmada sınıf düzeyine göre farklılaşma olduğunu tespit etmiştir. Araştırmanın sonucuna göre öğretmen adaylarının sınıf düzeyi arttıkça mesleğe yönelik tutumları da artmıştır. Elaldı ve Yerliyurt (2016) okul öncesi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının sınıf düzeyine göre farklılaştığını ve bu farklılığın 1. sınıflar ile 3. sınıflar arasında 3. sınıflar lehine anlamlı olduğunu tespit etmişlerdir. Akpınar, Yıldız ve Ergin (2006), fen bilgisi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını inceledikleri araştırmanın sonucunda 1. sınıflar ile 3. sınıflar arasında 3. sınıftaki öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık tespit etmişlerdir. Öte yandan Manolova Yalçın ve Özgen (2016) ise okul öncesi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ve öz güven düzeylerini inceledikleri araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının sınıf düzeyine göre farklılaşmadığını ortaya koymuşlardır. Aslan ve Köksal Akyol (2006), okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile mesleki benlik saygıları arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında 120 okul öncesi öğretmen adayı ile çalışmışlardır. Araştırmalarının sonucunda öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarında sınıf düzeyine göre farklılaşmaya rastlanmamıştır. Aktop ve Beyazgül (2014) beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını incelemişler ve öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarında sınıf düzeyine göre farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Çağlar (2013), eğitim fakültesindeki 800 öğretmen adayı ile yürüttüğü araştırmanın sonucunda öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun sınıf düzeyine göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Özder, Konedralı ve Perkan Zeki (2010); Serin, Güneş ve Değirmenci (2015) de araştırmalarında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının sınıf düzeyine göre farklılaşmadığını ortaya koymuşlardır. Öğretmen adaylarının ilk iki yılda mesleğe yönelik tutumlarının yüksek olması onların meslek heyecanı ile ilişkili olabilir. Üçüncü ve dördüncü sınıftaki öğretmen adaylarının uygulama derslerinin artması ve sınav kaygısı göz önüne alındığında böyle bir bulgunun ortaya çıkması olası görülmektedir.

Araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının öğretmenlik uygulaması deneyimlerine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. van Alderen- Smeets, van der Molen, van Hest ve Poortman (2017) tarafından yürütülen çalışmada bilim öğretimine yönelik tutumlarda öğretmen adaylarının deneyim sahibi olmasının farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmış ve eğitim programlarında alan uygulamalarına daha geniş bir yer verilerek bu durumun önüne geçilmeye çalışılmıştır. Uluçınar Sağır ve Bertiz (2016) fen bilgisi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerini inceledikleri araştırmanın sonucunda öğretmenlik uygulaması deneyimi olmayanların yansıtıcı düşünme eğilimlerinin daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Aydın ve Tekneci (2013) zihin engelliler öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ile kaygı düzeylerini inceledikleri araştırmalarının sonucunda alanda deneyim sahibi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının, deneyimi olmayan öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Meslekte çalışan öğretmenlerin yansıtıcı düşünme eğilimine yönelik uygulamalara ihtiyaç duydukları belirlenmiştir (Sellars, 2017). Araştırmada elde edilen bu sonucun öğretmen adaylarının öğretmenlik deneyimlerini nasıl ve hangi kurumlarda yaptıklarına bağlı olarak değişeceği düşünülmektedir.

Araştırmanın sonuçlarından yola çıkılarak okul öncesi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşüncelerini geliştirici etkinliklerin artırılmasıyla ve lisans programlarının bu araştırmanın sonuçları dikkate alınarak düzenlenmesiyle meslekleriyle ilgili daha olumlu tutum içinde olan öğretmen adaylarının yetiştirileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu araştırma nicel araştırma yöntemleri kullanılarak

yürütülmüştür, ilerleyen araştırmalarda öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ve yansıtıcı düşünme eğilimleri nitel araştırma yöntemleri kullanılarak incelenebilir. Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarında alanda çalışan öğretmenlerden deneyim elde etmelerine yönelik uygulamalar yapılabilir.

Kaynakça

- Adıgüzel, A. (2017). The relationship between teacher candidates' pedagogical competence perceptions and their attitudes about teaching profession. *Turkish Journal of Education*, 6(3), 113-128.
- Akpınar, E., Yıldız, E. ve Ergin, Ö. (2006). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 56-62.
- Aksoy, E. (2017). Turkish student teachers' attitudes toward teaching in university-based and alternative certification programs in Turkey. *Asia Pasific Education Review*, 18(3), 335-347.
- Aktop, A., & Beyazgül, G. (2014). Pre-service physical education teacher's attitudes towards teaching professionals. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 3194-3197.
- Akyüz, Y. (2002). *Türk eğitim tarihi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Alkan, V. ve Gözel, E. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerine ilişkin görüşleri. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 8(1), 1-12.
- Aly, H. S., & Abdulhakeem, H. D. (2016). assessment of training programs for elementary mathematics teachers on developed curricula and attitudes towards teaching in Najran-Saudi Arabia. *Journal of Education and Practice*, 7(12), 1-6.
- Arastaman, G. ve Demirkasımoğlu, N. (2017). Öğretmen adaylarının çalışma değerleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 650-665.
- Aslan, D. ve Köksal Akyol, A. (2006). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 51-60.
- Aydın, A. ve Tekneci, E. (2013). Zihin engelliler öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(2), 1-12.
- Aydın, M. ve Çelik, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 169-181.
- Aydın, R. ve Sağlam, G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 257-294.
- Bağçeci, B., Yıldırım, İ., Kara, K. ve Keskinpaltı, D. (2015). Pedagojik formasyon ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 307-324.
- Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. (2014). *Eğitimcilerde yansıtıcı düşünme*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları.
- Bayraktar, U., Vural Batık, M. ve Barut, Y. (2016). Özel eğitim öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(2), 133-149.
- Bedel, E. F. (2016). Exploring academic motivation, academic self-efficacy and attitudes toward teaching in pre-service early childhood education teachers. *Journal of Education and Training Studies*, 4(1), 142-149.
- Bozdoğan, A. E., Aydın, D., ve Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8(2), 83-97.
- Burbank, M., Ramirez, L., & Bates, A. (2012). Critically reflective thinking in urban teacher education: A comparative case study of two participants' experiences as content area teachers. *Professional Educator*, 36(2).
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cardina, C. E., & Fegley, J. M. (2016). Attitudes Towards teaching and perceptions of school climate among health education teachers in the United States, 2011-2012. *Journal of Health Education Teaching*, 7(1), 1-14.
- Cengiz, C. (2014). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının genel kimya laboratuvarı dersinde hazırladıkları yansıtıcı günlüklerin yansıtıcı düşünme ve akademik başarıları üzerine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Choy, S. C., Yim, J. S. C., & Tan, P. L. (2017). Reflective thinking among preservice teachers: A Malaysian perspective. *Issues in Educational Research*, 27(2), 234-251.
- Çağlar, Ç. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme ortamına ilişkin adalet algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 50-69.

- Çam Aktaş, B. (2016). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin eleştirel okuma özyeterlik algısı ve yansıtıcı düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1186-1202.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çınar, G. (2016). *Öğretmen adaylarının düşünme stilleri ile yansıtıcı düşünme eğilimleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Demir Atalay, T. ve Ürün Karahan, B. (2016). Türkçe öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerine yönelik bir değerlendirme. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Dergisi*, 2, 18-27.
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-110.
- Dervent, F. (2012). *Yansıtıcı düşünmenin beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki uygulamalarına etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dewey, J. (1933). *How We Think. A restatement of the relation of reflective thinking to the educative process*, Boston: D. C. Heath.
- Doğan, T. ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(153), 157-168.
- Duban, N. ve Yanpar Yelken, T. (2010). Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ve yansıtıcı öğretmen özellikleriyle ilgili görüşleri. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 343-360.
- Efe Kendüzler, S. (2017). *Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının bilimsel tutum ve yansıtıcı düşünme becerilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Ekici, N. (2017). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ve alan seçiminde etkili olan motivasyonel etkenler. *İlköğretim Online*, 16(2), 394-405.
- Elaldı, Ş. & Yerliyurt, N. S. (2016). Preservice preschool teachers' self-efficacy beliefs and attitudes toward teaching profession. *Educational Research and Review*, 11(7), 345-357.
- Fırat Durdukoca, Ş. ve Demir, M. (2012). İlköğretim öğretmenlerin bazı değişkenlere göre yansıtıcı düşünme düzeyleri ve düşüncelerindeki öğretmen niteliklerinin yansıtıcı öğretmen niteliklerine uygunluğu. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 357-374.
- Gedik, H., Akhan, N. E. ve Kılıçoğlu, G. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri. *Mediterranean Journal of Humanities*, 4(2), 113-130.
- Gökçe, F. ve Sezer, G. O. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Uludağ Üniversitesi örneği). *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 1-23.
- Gözel, E. ve Toptaş, V. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının matematik öğretimi yeterlik inançları ile yansıtıcı düşünme becerileri arasındaki ilişki. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 6(4), 412-425.
- Güleçen, S., Cüro, E. ve Semerci, N. (2008). Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 139-157.
- Karakuş, İ. (2017). *Öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keskinkılıç Yumuşak, G. (2015). Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ve mesleğe yönelik tutumları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 466-481.
- Kızıldaş, E., Halmatov, M. ve Sarıçam, H. (2012). Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi örneği). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 173-189.
- Koca, G. (2017). *Türkçe öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme ve yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Niğde Üniversitesi Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Kol, S. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 48, 147-156.
- Lee, H. J. (2005). Understanding and assessing preservice teachers' reflective thinking. *Teaching and Teacher Education*, 21(6), 699-715.

- Levin, B. B., He, Y., & Robbins, H. H. (2006). Comparative analysis of preservice teachers' reflective thinking in synchronous versus asynchronous online case discussions. *Journal of Technology and Teacher Education, 14*(3), 439-460.
- Manolova Yalçın, O. ve Özgen, B. (2016). Okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarının ve öz güven düzeylerinin incelenmesi (KKTC). *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 63-80.
- MEB (2006). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Ankara.
- Nakip, C. ve Özcan, G. (2016). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik öz- yeterlik inançları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12*(3), 783-795.
- NG, C. S. L. & Tan, C. (2006). Investigating Singapore pre-service teachers' III structured problem solving processes in an asynchronous online environment: implications for reflective thinking. *New Horizons in Education, 54*, 1-15.
- Oner, D. & Adadan, E. (2016). Are integrated portfolio systems the answer? An evaluation of a web-based portfolio system to improve preservice teachers' reflective thinking skills. *Journal of Computing in Higher Education, 28*(2), 236-260.
- Özdemir, S., Yalın, H. İ. ve Sezgin, F. (2004). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özder, H., Konedraı, G. ve Perkan Zeki, C. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 16*(2), 253-275.
- Özkan, Y. (2017). *Fen bilgisi ve sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Poyraz, C. & Usta, S. (2013). Investigation of preservice teachers' reflective thinking tendencies in terms of various variances. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications, 4*(2), 126-136.
- Sellars, M. (2017). *Reflective practice for teachers*. Sage.
- Semerci, Ç. (2007). Öğretmen ve öğretmen adayları için yansıtıcı düşünme eğilimi (YANDE) ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 7*(3), 1351-1377.
- Serin, M. K., Güneş, A. M. ve Değirmenci, H. (2015). Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile mesleğe yönelik kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. *Cumhuriyet International Journal of Education-CIJE, 4*(1), 21-34.
- Sezer, Ş. (2018). Öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarının öğrencilerin gelişimi üzerindeki etkileri: Fenomenolojik bir çözümleme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33*(2), 534-549.
- Suprpto, N., & Mursid, A. (2017). Pre-service teachers' attitudes toward teaching science and their science learning at Indonesia open university. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE, 18*(4), 66-77.
- Şahin Taşkın, Ç. ve Hacıömeroğlu, G. (2010). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları: Nicel ve nitel verilere dayalı bir inceleme. *İlköğretim Online, 9*(3), 922-933.
- Şahin, A. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(37), 108-119.
- Şenel, H. G., Demir, İ., Sertelin, Ç., Kılıçaslan, A. ve Köksal, A. (2004). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve kişilik özellikleri arasındaki ilişki. *Eğitim Araştırmaları, 15*(4), 99-109.
- TDK (2018). <http://www.tdk.gov.tr> Erişim Tarihi: 20.02.2018.
- Tekeli, İ. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Thibaut, L., Knipprath, H., Dehaene W. & Depeepe, F. (2017). How school context and personal factors relate to teachers' attitudes toward teaching integrated STEM. *International Journal of Technology and Design Education, 1*-21.
- Tican, C. (2013). *Yansıtıcı düşünmeye dayalı öğretim etkinliklerinin öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerine, eleştirel düşünme becerilerine, demokratik tutumlarına ve akademik başarılarına etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tok, Ş. (2008). Yansıtıcı düşünmeyi geliştirici etkinliklerin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına, performanslarına ve yansıtıcılarına etkisi. *Eğitim ve Bilim, 33*(149), 104-117.
- Töman, U. ve Odabaşı Çimer, S. (2014). Fen bilgisi öğretmen adayları günlüklerinin yansıtıcı düşünme yeteneklerine göre incelenmesi. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2*(4), 166-190.

- Tunçeli, H. İ. (2013). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya Üniversitesi örneği). *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3), 51-58.
- Türkeli, A., Hazar, Z., Tekkurşun Demir, G. ve Namlı, S. (2017). Beden eğitimi ve spor alanında pedagojik formasyon alan öğrencilerin öğretmen özyeterlikleri ile mesleğe yönelik tutumlarının incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (İÜBESBD)*, 4(3), 01-11.
- Uluçınar Sağır, Ş. ve Bertiz, H. (2016). Fen bilimleri öğretmenliği öğrencileri ve pedagojik formasyon fen grubu öğrencilerinin yansıtıcı düşünme becerilerinin karşılaştırılması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 385-404.
- Urhan, İ. (2013). *Türkçe öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme ile öğretmen öz yeterlik algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi (Niğde Üniversitesi örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Uyanık, G. (2017). Investigation of the prospective classroom teachers' attitudes towards teaching profession in terms of various variables: a longitudinal research. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 5, 196-206.
- Ünal, K. ve Akay, C. (2017). Öğretmenlik mesleği ve yaşam boyu öğrenme: öğretmen adayları penceresinden. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 821-838.
- Ünver, G. (2003). *Yansıtıcı düşünme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ürün Karahan, B. (2017). Türkçe öğretmenliği ve Türk dili ve edebiyatı bölümü öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleğe yönelik tutumları ile ilişkisi. *Kafkas Üniversitesi e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 45-58.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.
- Üstüner, M., Demirtaş, H. & Cömert, M. (2009). The attitudes of prospective teachers towards the profession of teaching (The Case of Inonu University, Faculty of Education). *Eğitim ve Bilim*, 34(151), 140- 155.
- Van Aalderen-Smeets, S. I., van der Molen, J. H. W., van Hest, E. G. W. C. M., & Poortman, C. (2017). Primary teachers conducting inquiry projects: effects on attitudes towards teaching science and conducting inquiry. *International Journal of Science Education*, 39(2), 238-256.
- Varol Şanlı, Ş. (2016). *Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Yaşar Ekici, F. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi örneği). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(35), 658-665.
- Yıldırım, E. (2012). The investigation of the teacher candidates' attitudes towards teaching profession according to their demographic variables (The sample of Maltepe University). *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 46, 2352-2355.
- Yılmaz, S. Ş. (2009). *Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki tutumları ile kişisel değerleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.